

פַּלְדָּס לְאָדָה

גלוון 466 [שנה י']

פרק אבות ד

פרשת ואתחנן - נחמו תשע"ח

מצוות התלויות בארץ. דאס שטייט: משה האט נאכן בעטן ואראה את הארץ הטהר האט מוסיף געוווען החר הטע הוה וחלבנן: ער דארף נישט די גוטע פירוט, נאר החר הטע דאס איז קדושת ירושלים, הלבנן אין דער בית המקדש [רש"י]. און נאר אויף דעת המשא געבעטן. הגה"ק רבינו שמואל דאנטה אב"ד ומ"מ בחברא קדישה פרשבורג בעל החידיושים שמואל בן הילק ר' מנחן)

משה האט געווואלט מתיר זיין די שבועה פון אויבערשטן
רב לך אל-תוקף דבר אליע עוד ברבר הוה: (ג' כי') לכאורה דארף מען פארשטיין איז דער אויבערשטן האט געמאכט א שבואה או משה זאל נישט קענען אריניגין אין א"י, פארוואס האט משה איז שטארק געבעטן פון אויבערשטן ער זאל אים אריניגלאז? נאר באמת משה האט געווואלט מתיר זיין די שבואה פון דעת אויבערשטן, איזוי ווי בים חטא העגל האט משה רבינו מתיר געוווען די שבואה פון אויבערשטן וואס האט געזאגט צו משה: עתה העייח לה וויהר-אפי בהם ואבלם ואעשָׁה אֶתְךָ נֹנוּ בְּרוּלִים (ל"ב י'): לאז מיר דאס טאן צו פאריביכטן כל ישראל ח"ז, האט משה רבינו מיט זיין חכמה געזאגט צום אויבערשטן: לפה יאמרו מצרים לאמר ברעה הויאם להרגן אהם בהרים ולבלחטן מעל פנוי האדרה שיב מהרין אפק ותקחם על-הרע להעפָך (שם י"ד) י"ב): און דער אויבערשטן האט מתיר געוווען די שבועה (שם י"ד) איזוי ווי עס שטייט וווחם ה' על-הרע אשר דבר לעשות לעמו: און די שבואה איז בטל געווארן, דעריבער האט משה מיט אליע זינע תפילות אויך געווואלט דא מתיר זיין די שבועה, האט דער אויבערשטן געזאגט ר' רב לך' האסט טאקע א גורייסער כה צו מתיר זיין מײַן שבואה, אבער אל תוקף דבר אליע עוד ברבר הוה. דער שבואה מז בלייבן. (ולבש הכהן – חיים יהושע חמץ, איזמיר תרמ"ט)

פרק ז' אַ וַיַּקְلֵ אָן הַלְכָה – בָּשָׂר בְּקִלְבָּה:

ווען איז דער איסטור פון בשר וחלב מדאוריתא (י"ד ס' פ"ז) שטייט אין די הייליגע תורה דריי מאל איבער געהורית דער פסוק: [1] לא תבשל גדי בחלב אומו: (שמות כג, יט) [2] ראשית בכורי איזטיך וני לא תבשל גדי בחלב אומו: (שם לד, כו), [3] לא תאכלו כל נבלה, וגוי לא תבשל גדי בחלב אומו: (דברים יד, כא), אחד לאסור בשול, – אקען בשר מיט חלב – ואחד לאסור איכילה, – עסן בשר גורייסע לאסור גנאה, – מען טאר נישט הנאה האבן פון בשול בלשיל אוועזעגן צו א גוי אדרער פארקופן וכדו' – וויאזיא איכילה בלשון בשול, און דאס וואס די תורה האט אל דריי מאל קאכט צוזמאמען די בשר וחלב איי אסורה – אבל לא דרכ בשול, – נאר אויב מען קאכט צוזמאמען די בשר וחלב איי אסורה – אבל מדרבנן אסורה בכל עניין. – אויב מען האט געאצץן אדרער אינגעוויגט ביידע צוועמען, איז דאס נאר אסורה מדרבנן, און דעריבער – כל בשר בחלב שאיינו אסורה מן התורה, מתר בקהנה. דער מקור איז די גמ' (חולין דף קט' ע"ב) דברי ישמעאל תנא לא תבשל גדי בחלב אומו ג' פעמים חד לאיסטור איכילה ואחד לאיסטור הנאה ואחד לאיסטור בשול. קומט אויס אויב אינער וועט עסן פלייש מיט מליכיגס צוזמאמען וועט ער נאר עובר זיין אדרבענן, וויל מאן התורה איז נאר אסורה צו עסן בשר בחלב ווען מען האט זיין געאקט. מאידך אויב מען האט געאקט בשר מיט חלב איז מען עובר א לאו אפלו ער וויל דאס נישט עסן! און דער רמ"א זאגט

וואס איי געשען מיט די תקט'ז תפילות פון משה רבינו?

ואתחנן אל ה' בְּעֵת הַחֲווֹא לְאמֹר: אַעֲבָרָה נָא וְאַרְאָה אֶת־הָאָרֶץ הַטּוֹבָה. (ג' כג) שטייט אין מדרש אגדה (ואתחנן פרק ג' סימן כג) תקט'ז תפילות עשה על זה הדבר כמנין ואתחנן ואפע"כ לא קבל הקדוש ברוך הוא תפילה: לכארה איז שווער פארוואס האט דער אויבערשטער נישט אנגעונמען זינע תפילות, ווען עס שטייט אין גמ' (ברכות דף י"א) וויבס חזקיה פניו אל-הקר ויתפלל אל ה'. (ישע' יח ב) מה קרי? מקירות לבו. זט מען איז מען איז מתפלל מיט כוונה ענטפערט דער אויבערשטער אויך איז שווער וואו זעגעגען געגאנגען די אלע תפילות? נאר עס שטייט אין הייליגן שפת אמר או משא רבינו מיט זיין רינע תפילה האט מעלה געוווען די אלע תפילות פון די אידין וואס קענען נישט ארויפיגין צו בסא הכבוד, און זי זעגעגען איזויף מיט זיין רינע תפילה פון משה רבינו. וויל משה רבינו האט זיך מסדר נפש געוווען און געזוכט נאר טובת כל ישראל, מליא זינע בקשוש איז נישט געגאנגען לאיבוד היליה, נאר געהאלפן טויזונטער אידין זאלן געהאלפן וווערן פון זיער תפילות ע"כ. לoit דעם איז פארענטפערט וואו זעגעגען די תפילות פון משה און מיט דעם מהליך קען מען שיין פארשטיין דעם פסוק וואס שטייט נאכדען וית עבר ה' בְּלַמְעָנְכֶם וְלֹא שָׁמַע אֵלֵי: וואס איי זיער שווער, וויל וואס מיינט למענכם ולא שמע אלוי? נאר לויטן שפת אמר אויך גוט, וויל די גאנצע סיבה וואס ולא שמע אלוי, דער אויבערשטער האט נישט צוגעהערט צו מיינע תקט'ז תפילות מיט כוונה, איז למענכם, וועגן איירער תפילות זאלן נתקבל וווערן. און דאס האט געהאלפן פאר אלע די תפילות זאלן שטנדיג ארויפיגין אויבן. (שם זבולון תשע"ח)

פארוואס האט משה נישט געווואלט שטארבן?

אתה חהלהת לחראות אֶת עַבְדֶךָ אֶת־נְדָרֶךָ וְאֶת־יִדְךָ חֲזָקָה: (ג' כד) צו פארשטיין וואס איי געוווען די ויכוח פון מה שמיין אויבערשטן? נאר עס שטייט אין ירושלמי (ערלה פ"א ה"ג) מאן דאכיל דלאו דיליה בהית לאסתכובי באפהה, דער וואס עסט פון יונען, שעט ער זיך צו קורן אין יענעם' פנים, זאגן די ספרי קבלה או דאס מיינט נחמא דקסופא, וואס מענטשן גענישן פון די גוטס' וואס דער אויבערשטער גיט אויך דער וועלט און דער מענטש טוט נישט זיין חלק אין עבודת ה', און לערנען תורה, און וועגן דעם נחמא דקסופא איז דא מיתה, זאגט משה אפקה תהילות לחראות אֶת עַבְדֶךָ, האסט מיר געגעבן טעם וועה'ב אויך דער וועלט און ווען איך בין גענישן אין הימיל דערגריכט גאר גורייסע מדריגות, מליא קומט מיר נישט צו שטארבן וויל בי מיר איז נישט נחמא דקסופא האט דער אויבערשטער גענטפערט רב לך', וויל דו ביזט גורייס וועט דיין מיתה זיין "רב", זיין גרויס איז עולם האמת און קענען וויטער משפיע זיין גוטס' און מתפלל זיין פאר כל ישראל, וויל איטפשטא דמשה איז בכל דור ודדור, המ"ל]. (אברהם ג' ג' ר' אברהם הכהן מתוניס – לירוננו תר"ב)

משה וויל קדושת ירושלים און דער בית המקדש

אַעֲבָרָה נָא וְאַרְאָה אֶת־הָאָרֶץ הַטּוֹבָה ... הָרָה הַטּוֹב הַוָּה וְחַלְבָּנָן: (ג' כה) דארף מען פארשטיין משה האט געהאלפן ואראה אֶת־הָאָרֶץ הַטּוֹבָה פארוואס בעט ער וויטער החר הטע הוה וחלבנן? נאר די גמ' (סוטה יד ע"א) פרעגט וכי לאכול מפרק' הוא צריך או לשבוי מטובה, משה דארף דען געםאק פירוט? נאר משה האט געמיינט קדושת הארץ און די

פרעוגט די גמ' פון כלאים נמי האי לחודיה והאי לחודיה שרי וכחדי אסור, נאר בב"ח האט א חידוש דאי תרו ליה قولוי ומא בחלבא – אויב מען וועט איינזוייקן בשער אין חלב א גאנצן טאג – שרי, אויז דאס מותר, אבער-בשיל ליה בשולי – או מען קאקט זיין ביידע צוזאמען אויז דאס אסור מן התורה די דאס אויז דער חידוש, אוון עס אויז משמעו לכ"ע אז בשער בחלב אויז א חידוש. רשי' (חולין דף ק"ה ע"א) ד"ה אמר לה' רבא: אויז משמעו או דורך קאקט גיט ארין די טעמי פון ביידע אין די גאנצע, אבער ביים ווילקן די בב"ח אדער אלצנ' גיט עס נישט ארין אין די גאנצע בב"ח דעריבער אויז נישט אסור מה"ת. (שםח זבולון תשע"ח)

דעRibער זאל א איד נישט אונצינדן די פיעיר אונטערן טאפ פון די גוישע משותת וויל מיר נעמען אין אוין זיינר טעפ אין דיא בב"ח און דער איד ווועט דאס קאקטן. קומט אויס איז דער איסור פון עסן בב"ח און דער נישט מעגן הנאה האבן מדאוריתא איז נאר אויב מען האט די בב"ח געאקאקט פריערט.

דער איסור פון בשער בחלב אויז א חידוש אויז שטייט איז די גמ' (פסחים מד, נזיר לו ע"א) וויל האי לחודיה והאי לחודיה שרי ובחד היידי אסור, יעדער אינער אלין אויז מותר אוון וווען זיין עגען צוזאמען אויז דאס אסור,

מודח העובדוח

נישט געפאלגט וואס א צדיק האט געзаאגט און האט אס געלאטעגענט

ר' משה האט נישט געהאט קיין ברירה און האט געואנט אויב אויז זאל מען מען וויטער גיין און שטימען א זמן החותנה. נאך די החותנה אויז דער פאר געווען גליקלאך און דער יונגעראמאן אויז געשטען און אין חסידות. אבער קינדרע זענען נישט געווען רחל". אויז איז איריבער צען יאר און דער יונגעראמאן האט זיך נישט פאלרווין בי דער איבערשטער האט אים געהאלפן מיט א קינד אבער די מאמע איך גלייך אוועק רחל"ן און א שטיך ציט שפערטער אויז דער קינד אויך אוועק רחל". האט ער גענומען די דן און ארינגעלאיגט אין א נאר גוטע געשפט וואס האט געדראפט ברעגען שיינע פארדינסטען אבער ווי נאר ער האט ארינגעלאיגט די געלט אויז געווארן א פיער און אלעס פארברענט און אויז געווארן א ארימאן.

דער יונגעראמאן אויז יעכט א צובראכגען כל' נישט א וויב נישט קינדרע און נישט געלט אויז ער ארין אין א יאוש און אוועק פון שטאט און געואנדרט פון פלאין צו פלאין און געוואן א ארחי פרחי מיט לאנגע האר און צורסגען קלידער או מען האט אים שעון נישט דערקענט. אויז איז איריבער א פאר יאר ווען פונקט אינגער פון זיינע חברוים האט אים דערקענט און גערעדט צו אים און געבעטן קומען בי אים אין שטוב און דארטן האט ער אים אפגעשוין און גערבענט ניע קלידער.

ווען דער ארחי פרחי איז געקומען צו זיך און האט זיך בארכויגט פרעוגט אים זיין חבר וואס האט אים צונגערבענט צו אוא מצב? האט ער אים דערציזלט די נאנצע מעשה מיטן שידוך און וואס דער עטרת ישועה האט געואנט או דער זווגן איז נישט גוט און טאקט אולעס איז געווען מיטן קאפ אראפא!

האט אים זיין חבר שטאק מחק געווען, או דו האסט נאך דיין תורה ליגן בי דיר און ביטט נאך יונג, ני' צוריק צו דיין שטאט און האב החותנה, דער דוקובער האט נאר געואנט אויף ענעט שידוך, אבער האב החותנה און שטעל אויף א אידישע שטוב. דער חברס רייד איז ארין בי אים אין קאפ און ער איז געוואן מהוק און צו געואנט או ער וועט פאלגנ, און דער חבר האט אים אפנעהרט צו זיינע עלטערטים שטוב וואס האבן זיך געפערידט אים צו זען. דער איבערשטער האט אים שנעל צונגענשיקט א שידוך וואס איז געווען פאסיג און זיין האבן צוזאמען אופגענטשטעלט א שינגעם אידישן שטוב מיט בנימ' ובני' בנימ'. זווגן איז האט דערציזלט או ר' משה האט געלערנט זיינע קינדרע או מען טאר נישט אוועק מואכן וואס א צדיק זאנט אפלו ער איז נישט דיין רבבי! זיעא

ר' הוהשלע מהזוקב זאקל בעל עטרת ישועה אויך תורה ומועדים ושורת איז געווען דער זון פון הרה'ק ר' מאיר דער אמרוי געם עה'ה ומדיעס און שווית דער זון פון הרה'ק ר' אליעזר זון פון היילן ווער קודש הרה'ק ר' נפלצי צבי מראשץ זוקל. ר' הוהשלע איז געבורין ט"ז אדר תר"ה, נפ' "א טבת הרעל". זיין גאנז אונז געפערט שמואך. עס איז געווען אחסיד פון דעם עטרת ישועה – מען וועט אים גאנז געפערט שמואך. איז געווען א גרויסע עושר און געוצט א בחור א עילוי פאר זיין געראטענע טאטבעט און בעה"י האט מען אים אונגעראמאן א בחור וואס ער האט זיך געשטעטלט צו א פארהער און ר' משה האט געזען או דאס איז א בחור א ריזין תלמיד חכם און ער האט זיך זיינר געפערידט און מען האט באשטעט ניריסע נפ' פאנן חון און דער שיזונ' איז געווארן.

דער חון איז געווען אחסיד פון איזינע פון די גרויסע צדיקים און מען האט מודיע געווען דעם רבנן ווען שידוך און דער רבנן האט אים צוריק געשיקט א בריוו זיינשן א מול טוב. דערוויל איז איסגעקומען או ר' משה האט געוואלט פארן קיין דזוקב צו זיין בי זיין ער האט ער געבעטן פארן חון מיטזוקומען מיט אים וויל דער עטרת ישועה איז געווען א גאנז און געבעטן און ערנען איז געווען וועט דער רבני הנאה האבן צו רען מיטן חון איז ערנען און דערבי אויך באקומון א ברכה פון רבנן, און דער חון האט מסכים געווען.

ר' משה האט זיך איז איזינגעלאוֹט איזיפן וועג קיין דזוקב מיטן חון און זענען ענדאלך אנטקומען קיין דזוקב און זי זענען ארין צום רבנן און ר' משה שטעלט פאר זיין חון דער עילוי און בעט דעם רבנן צו רען מיטן מיטן און דער רבני זאנט פאר ר' לרנען. ר' משה דערלאנט דעם רבנן א קווטל און דער רבני זאנט פאר ר' משה זוייזט זיך איזים עס איז נישט א גוטע זווגן! ר' משה ווערט בלאמ און ווערט און א שאק, ווען רען און גענערן איז שונ נישט קיין שאלה, ר' משה איז אחסיד וואס דער רבינ'ס רייד איז קודש און געטט א ברכה פון רבנן און גיט איזום פון צימער מיטן חון.

ר' משה זעט זיך אראפ מיטן חון און ואנט: האסט דאך געהרט פון רבנן וואס ער האט געואנט אויב אויך אויך לאמר זיך פארהאנדעלען עפער. איך וועל מוורר זיין אויף די מתנות און דיר געבן אביסל געלט פאר די בושה און לאמר אפלאון דעם שידוך! דער חון עטנעהרט פאר ר' משה או ער איז נישט מסכים אפלאון דעם שידוך אפלו דער דוקובער האט געואנט "עס איז נישט א גוטע זווגן", אבער איך האב דערהאלטן א בריוו פון מײן רבנן וואס האט מיר געוואנטשן מול טוב, מAMIL פאלג איך מײן רבנן!

הציג לאוד ע"ז "עלומ הספרים" מרכז השולמי לספרים שאים נמצוא וספקים עתיקים וכחפי יד צו פאלקיין

גמ' מיט חותמה און הנתק פון ר' אליעזר אפער דער פאל' זיין זעלטן \$20000, סבד מיט המותה פון נזיב' \$4000, ברכו פון ר' מעדן מביאל'א, \$1500, שיעיע ברכו פון האון ר' חזקאל ליפשין בעל המדרש והמשה צוויי זיינע ברכו פון סקלענשיך רב' צזקיל וועגן הרבצ'ת תורה \$2200, פאפא רב' און צעליליטשיך רב' צזקיל שיריך א סבד צו מהזק זיין תורה \$1000, שער' אורחה חיים נ'ה דפס וטמאיר מגב' מפואר \$1000, ספר ואס האט באלאנטש זיך הרה'צ ר' יעקלע פשועוארק, \$900, ספר מליצ' אש נ' ברכם \$200, ספר ליקוטי מהירא עה'ת והש'ס \$150, חומש עם פירוש שם אפרים והצאות חיים טשרנאוויזן תר'א \$2000, ספר מיטה הלכות מיט הקשת חמבר אווננוואר רב' וצ'ל' צו הרה'ק ר' בנחס שלום האגע מווינץ זוקל מיט זיין חתימה נאנצע תhalb'ם געדראקט און זטמאיר פעלט דעם ר' דב'ר זיין שער \$2000, 5 כרכים משנה ברורה עם עד ספר מיט מונה בת' געקופט חוץ חפץ חיים אלין \$3000 ברכ' אברהם דפס ראשון \$1500, דרכ' אמונה סינא' ח'ב דפ'ז'ר \$700, ר' פ' מיט חותמה ר' ברוך בענדרט ליטנטשטיין אבוי של הרה'ק ר' הל מל מקאלמייא, \$5000, ספר בענין זאב אלענטען זיך פאלאט שלמה שלמה דאדאמסק, חותמת הלביבה שט' זיין מגב' \$3000, ספר ארכ'ן מודים מגב' נהדר עם קריכ' ארכ'ניליט נדפס דידגרונטס עם חותמת הונאן ר' זוחה אב' לאפ'א אב' מוחוף ועד \$2000, פ' ען חיים קראען שיך לד'בד' בהרב און אלטער הנחות קבלחה כת' \$2000, ספר מיט חותמות האונאים ר' בנמן ואלף ובנ' ר' דימתה לען מילש מארלען \$500 ספר עם חותמת הנתק ר' מרדי' דובש ממאמאשפ'ל \$1000 וועד וועד

4403 16 Ave Brooklyn, NY 11204 USA 718 438 8414 718 633 5500 T/f Hours are 11-7:30 Fri till 1:30, To receive pardes: send to-pardesyehuda1@gmail.com or pickup in the store from Wednesday also on the web at WWW.SEFORIMWORLD.COM